

Άρθρο

ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΓΕΝΕΩΝ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ: Ο κρίσιμος ρόλος των Αγροτικών Συνεταιρισμών και των Οργανώσεων Παραγωγών

Στην Ελλάδα, το πρόβλημα της κατακερματισμένης ιδιοκτησίας γης καθιστά την απόκτηση γης ακόμα δυσκολότερη

γράφει ο Βασίλης Πυργιώτης, υπεύθυνος στο γραφείο Βρυξελλών της GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

Η ανανέωση των γενεών στη γεωργία αποτελεί μία από τις πιο σημαντικές και επείγουσες προκλήσεις που αντιμετωπίζεται σήμερα ο αγροτικός τομέας, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η αυξανόμενη γήρανση του πληθυσμού των αγρών, σε συνδυασμό με την αποχώρηση των νέων από τον τομέα, θέτει σοβαρά ερωτήματα για τη βιωσιμότητα και την παραγωγικότητα της γεωργίας. Σε αυτό το πλαίσιο, το συλλογικό σχήμα, όπως οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και οι Οργανώσεις Παραγωγών, διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην παροχή στήριξης και στη δημιουργία ευκαιριών για τους νέους αγρότες, οι οποίοι καλούνται να διατηρήσουν την αγροτική παράδοση.

Η τρέχουσα κατάσταση και οι προκλήσεις
Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία της Eurostat (2020), η μέση ηλικία των διαχειριστών αγροτικών εκμεταλλεύσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση ανέρχεται στα 57 έτη, ενώ μόλις το 11% είναι κάτω των 40 ετών. Στην Ελλάδα, το ποσοστό αυτό είναι ακόμα χαμηλότερο, με μόνο το 7% των διαχειριστών να είναι κάτω των 40 ετών. Αυτή η πραγματικότητα απαιτεί άμεσες και στοχευμένες δράσεις για την αντιμετώπιση των πολυάριθμων προβλημάτων που απειλούν την ανανέωση του αγροτικού πληθυσμού. Οι νέοι αγρότες αντιμετωπίζουν σοβαρά και συχνά ανεπρόβλεπτα εμπόδια, όπως η υψηλή τιμή της γης, οι δυσκολίες στην πρόσβαση σε χρηματοδότηση και η χαμηλή κερδοφορία των γεωργικών δραστηριοτήτων. Ειδικά στην Ελλάδα, το πρόβλημα της κατακερματισμένης ιδιοκτησίας γης καθιστά την απόκτηση γης ακόμα δυσκολότερη, ιδιαίτερα για τους νέους που δεν προέρχονται από αγροτικές οικογένειες. Επιπλέον, οι φράζες, θεωρώντας τη γεωργία ως τομέα υψηλού κινδύνου, είναι επιτακτικές σε ό,τι αφορά τον δικαστήριο για τους νέους αγρότες, επιτείνοντας έτσι το πρόβλημα.

Αποκαλυπτικά συμπεράσματα έρευνας - μελέτης για τους Νέους Παραγωγούς
Η πρόσφατη έρευνα-μελέτη (Προκλήσεις

και προϋποθέσεις για τη βιώσιμη μετάβαση βασικών τομέων παραγωγής της ελληνικής γεωργίας, GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ, 2024) που παρουσιάστηκε στο 1οο Πανελλήνιο Συνέδριο για την Ανάπτυξη της Ελληνικής Γεωργίας της GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ αποκαλύπτει κρίσιμο ζήτημα του αγροτικού τομέα που επηρεάζουν αρνητικά τους νέους παραγωγούς. Το πιο ουσιαστικό εύρημα είναι το υψηλό κόστος παραγωγής, το οποίο κατατάσσεται ως το κύριο εμπόδιο που αντιμετωπίζουν. Αυτό, σε συνδυασμό με την απουσία επαρκούς εθνικής στρατηγικής στήριξης και την έλλειψη υποδομών στην ύπαιθρο, δημιουργεί ένα μη ελκυστικό περιβάλλον για την προσέλκυση νέων παραγωγών. Επιπλέον, η απαίτηση των Ελλήνων παραγωγών για την ανανέωση των γενεών στη γεωργία είναι άμεση. Μάλιστα, το 63% των εκπαιδευμένων στη μελέτη απάντησε ότι θα αποθάρρυνε τα παιδιά του να γίνουν γεωργοί. Οστόσο, παρά τις προκλήσεις και τις πα-

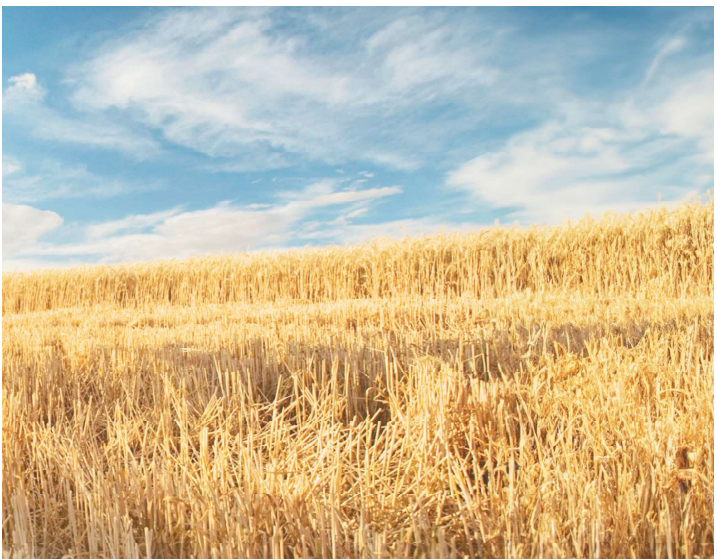

ΟΙ ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ Συνεταιρισμοί διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο, προσφέροντας πρόσβαση στις απαραίτητες τεχνολογίες και τον εξοπλισμό που χρειάζονται οι αγρότες για να παραμείνουν ανταγωνιστικοί και βιώσιμοι

Άρθρο

γενόμενες, η συλλογικότητα φαίνεται να αποτελεί ουσιαστική διέξοδο. Οι παραγωγοί που συμμετέχουν σε συλλογικά σχήματα, όπως οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, διπλώνουν σε ποσοστό 90% ό,τι θα ενθάρρυναν και άλλοι να ακολουθήσουν τον ίδιο δρόμο. Όπως προκύπτει από τα αποτελέσματα της μελέτης, η συλλογικότητα βοηθά όχι μείωση του κόστους παραγωγής, στη βελτίωση της πρόσβασης στην αγορά και στην ενίσχυση της οικονομικής σταθερότητας. Επιπλέον, οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο, προσφέροντας πρόσβαση στις απαραίτητες τεχνολογίες και τον εξοπλισμό που χρειάζονται οι αγρότες για να παραμείνουν ανταγωνιστικοί και βιώσιμοι. Παράλληλα, οι συνεταιρισμοί μπορούν να διευκολύνουν την ενσωμάτωση αυτών των τεχνολογιών στις καθημερινές δραστηριότητες και παραγωγικές δραστηριότητες, διασφαλίζοντας ότι οι νέοι αγρότες θα είναι εξοπλισμένοι με τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται για το μέλλον. Συνεπώς, ο ρόλος τους στην ψηφιακή μετάβαση της γεωργίας, η οποία είναι κρίσιμη για την ανανέωση των γενεών, είναι καταλυτικός. Ειδικότερα, το σφράγι που θα προκύψει για τους Αγροτικούς Συνεται-

ρισμούς και τα μέλη τους από την υλοποίηση του έργου «Γεωργία με Ευφυΐα», στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Ανάπτυξης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», είναι πολυδιάστατο. Μέσω της εγκατάστασης σταθμών συλλογής δεδομένων, οι αγρότες αποκτούν τη δυνατότητα να αξιοποιούν κρίσιμες πληροφορίες για τη βελτιστοποίηση της παραγωγής τους και τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που σχετίζονται με τις γεωργικές δραστηριότητες. Το έργο «Γεωργία με Ευφυΐα» προδράμει καινοτόμο προσέγγιση στη διαχείριση της γεωργίας, βασισμένη στη συγκέντρωση και στην ανάλυση μεγάλου όγκου δεδομένων από μετεωρολογικούς σταθμούς, μη επανδρωμένα αεροσκάφη (UAVs) και δορυφόρους. Αυτή η συγκέντρωση δεδομένων επιτρέπει την ακριβή παρακολούθηση των καλλιεργειών, βοηθώντας τους παραγωγούς να λαμβάνουν καλύτερες αποφάσεις σχετικά με τη χρήση φυτοφαρμάκων, λιπασμάτων και άλλων εφοδίων. Το αποτέλεσμα είναι η μείωση του κόστους παραγωγής και η βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων. Οι νέοι παραγωγοί, ειδικά, μπορούν να επωφεληθούν από αυτά τα εξελιγμένα εργαλεία, που τους επιτρέπουν

να εφαρμόζουν πιο στοχευμένες και αποδοτικές καλλιεργητικές πρακτικές. Επιπλέον, οι συγκεντρωμένα δεδομένα ενισχύει την αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων που απειλούν την αγροτική παραγωγή. Οι παραγωγοί, με τη συνεχή ροή πληροφοριών, μπορούν να αντιδρούν άμεσα σε μεταβαλλόμενες συνθήκες, όπως οι καιρικές αλλαγές, μειώνοντας έτσι τον αντίκτυπο των απειλών στην παραγωγή τους. Παράλληλα, στο πλαίσιο των συνεταιρισμών, η συμβουλευτική υποστήριξη από γεωπόνους, που αποτελούν κρίσιμους συμβούλους για τα μέλη, ενισχύει τη λήψη ορθών αποφάσεων και την ανάπτυξη στρατηγικών που υφελούν όλα τα μέλη, βελτιώνοντας την ανταγωνιστικότητα και τη βιωσιμότητα των συνεταιρισμών. Αυτό επιτρέπει την πιο αποτελεσματική διάχυση της καινοτομίας μέσω της κοινης συμβουλευτικής υποστήριξης και της συγκεντρωμένης δεδομένων (data aggregation). Το συλλογικό δεδομένο που μάλιστα παρουσιάζουν εδαφική συνολική για τις εκτάσεις στις οποίες εργάζονται τα μέλη των συνεταιρισμών συμβάλλουν στην ανάπτυξη κοινών στρατηγικών και στην καλύτερη προσαρμογή των παραγωγών στις σύγχρονες προκλήσεις της γεωργίας. Τέλος, η χρήση αυτών των δεδομένων διευκολύνει τη συμμόρφωση με τους κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) 2023-2027, προσφέροντας στους παραγωγούς τη σιγουριά ότι οι πρακτικές τους είναι σύμφωνες με τα σύγχρονα πρότυπα. Αυτή η συλλογική προσέγγιση, μέσω της συνεργασίας και της ανταλλαγής γνώσεων, προωθεί την αειφόρο ανάπτυξη, καθιστώντας τη γεωργία για αποδοτική και προσαρμοσμένη στις προκλήσεις του μέλλοντος.

Συμπεράσματα
Η ενίσχυση της συλλογικότητας, η διείσδυση της γνώσης και της καινοτομίας, καθώς και η ανάπτυξη υποδομών στην ύπαιθρο αποτελούν βασικούς παράγοντες για την επίτευξη όχι μόνο της οικονομικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας της γεωργίας, αλλά και για την ανανέωση των γενεών στον αγροτικό τομέα. Μέσω της συνεργασίας σε Αγροτικούς Συνεταιρισμούς και Οργανώσεις Παραγωγών, δημιουργείται ένα υποστηρικτικό περιβάλλον που ενθαρρύνει την ανταλλαγή γνώσεων και την υιοθέτηση καινοτόμων πρακτικών, ενισχύοντας την ανθεκτικότητα και την αποδοτικότητα των αγροτικών εκμεταλλεύσεων. Η βελτίωση των υποδομών στην ύπαιθρο καθιστά τις αγροτικές περιοχές πιο ελκυστικές για τους νέους, εξελιγμένους τους με τα μέσα που χρειάζονται για να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις του μέλλοντος. Συνδυαστικά, αυτοί οι παράγοντες μπορούν να αντισταθμίσουν τη φθίνουσα τάση στον αγροτικό πληθυσμό, διασφαλίζοντας ότι η γεωργία παραμείνει ένας ισχυρός και βιώσιμος τομέας της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας.

